

tőlük mi, akik itt, a magyarnak maradt földön éltünk s sokszor nagy szavakkal, de annál kevesebb cselekedettel voltunk segítségükre abban, hogy ők is felszabadulhassanak s nyiltan is szabad, független magyaroknak vallhassák magukat. Ezek a felszabadult magyar testvéreink méltó utódai maradtak a nagy márciusi nemzedéknek. Őket követték, amikor szembezálltak az elbírhatatlannak hitt erőszaknak is, mert tudták, hittek rendületlenül, hogy az igazság napja egyszer mégis csak felragyog s nem lehet egy hazáját, szabadságát, fajtáját szerető népet örökre eltiporni, mások szolgájává tenni. Ezért érdemelik meg minden szeretetünket és csodálatunkat most felszabadult testvéreink! Példát mutattak nekünk arra, hogyan kell követni a nagy márciusi ifjakat, honvédeket s ezzel örökre méltókká lettek arra, hogy őket kövessük s hála-telt szívvel emlékezzünk meg róluk a szabadság ünnepén!

Annak a nagy márciusnak mindent feláldozó hősei s az őket követő, minden terhet, rabságot s annak minden szenvedését vállaló magyarok biztosítják nemzetünket arról, hogy: Tesz még Isten gyönyörű csodát itt, Havas Kárpáttól a kéklő Adriáig egy ország lesz itt, egyetlen — s MAGYAR!

TANÍTÁSOK — VÁZLATOK.

1941. március 2. hete.

Beszéd- és értelemgyakorlat.

II. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A Szózat első két versszakának tárgyalása.

Nevelési cél: A hazaszeretet érzésének felkeltése.

I. Előkészítés. a) Érdeklődéskeltés. Néhány hónappal ezelőtt, amikor a felszabadult Erdély egy részének területére honvédeink bevonultak, egy különös, felejthetetlen élményben volt részem. A rádió előtt ültem, amikor a bemondó azt mondta, hogy honvédeink éppen most érnek az egyik erdélyi város főterére, ahol akkor már ezrével összegyűlt a város apraja-nagyja. Ugy éreztem, szívem a torkomban lüktet, s szinte ott képzeltem magam én is, annak a boldog örömujjongásban levő városnak főterén. Egyszer, a türelmetlen várakozó tömeg, amely nem-győzte már türelemmel a hosszú várakozást, amíg a honvédek végtelennek látszó sora vonult a főterre, valahonnan felesendült egy szép magyar dal, magyar imádság. Talán a legszebb, a legszívfájdítóbb ének, amit magyar énekelhet, amely eszünkbe juttatja árvaságunkat a nagy világban s amelyet igaz magyar nem tud könnyezés nélkül végighallgatni.

Mit gondoltok, mi volt ez az ének?

b) Célkitűzés. Igen, gyermekeim, így kezdődött: Hazádnak rendületlenül, légy híve, ó, magyar... Beszéljünk ma erről a szép dalról.

II. *Tárgyalás.* a) A költemény bemutatása.

Annak a gyönyörű magyar imádságnak előbb a szövegét mutatom be most nektek, azután elénekelem.

SZÓZAT.

*Hazádnak rendületlenül
Légy híve, ó, magyar!
Bölcsöd ez s majdan sírod is,
Mely ápol s eltakar.*

*A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Aldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.*

b) Megbeszélés. Milyen szépen mondja ebben a versében a költő, Vörösmarty Mihály: Hazádnak rendületlenül légy híve, ó, magyar!

Tudjátok-e, gyermekeim, mi a haza? Az a ház, ahol születtünk, ahol jó édesanyátok ringatott benneteket, ahol megtanított az első lépésre, ahol megtanultátok ezt a szót: haza és ezt: magyar vagyok! Az a község, ahol születtetek, ahol megkezdtétek iskolai tanulmányaitokat, ahol jó szüleiteken kívül rokonaitok, ismerőseitek élnek, de ennél is több, minden község, ahol csak magyarok élnek. Gyermekeim, sajnos, ma nemcsak Magyarországon élnek ám magyarok. Egy részüket elszakították tőlünk, s azok, szegények ma idegenek rabságában élnek. Nem mondhatják azt, hogy magyarok, vagy ha bevallják magyarságukat, lenézik őket, kigúnyolják őket, sokszor vesztükre törnek azért, mert magyarnak merik vallani magukat. Hallottatok már bizonyára ilyen idegenben élő magyarokról jó szüleitektől. Ezek a rabmagyarok nem énekelhetik el a Szózat gyönyörű énekét, hiszen ezért börtönbe kerülnének. De vannak ám magyar testvéreink messze, messze, a nagy tengereken is túl, Amerikában is. Őket a végtelen nagy távolság választja el tőlünk, nem jöhetnek haza. Csak olykor-olykor, ha a rádió hullámain át eljut hozzájuk a magyar szó, a magyar ének, sajdul szívükbe elhagyott édes hazájuk képe. S ilyenkor — ezt ilyen magyaroktól tudom — nem ízlik nekik többé az idegen kenyér, az idegen föld, még akkor sem, ha ott jobb életet élnek is, mint éltek itthon.

Mit mond tovább a költő? Légy híve hazádnak! Ez azt jelenti, szeresd, tiszteld a hazádat, magyar, mert ő a mi édesanyánk, a mi nevelő dajkánk, az ő nyelvét beszéljük, az ő földje

táplál bennünket, mindnyájunkat. De még akkor se hagyj el, légy hozzá hű, ha elszólít tőle a sors, ha idegenbe vezet az útad, mert „A nagy világon e kívül, ninesen számodra hely, áldjon vagy verjen sors keze, itt élned, halnod kell.“ Mit jelent ez, gyermekek? Mehetsz te, édes gyermekem, a világ bármely tájára, adhat neked más, idegen föld sokkal jobb kenyeret, adhat neked kincseket, mégis vissza vágyódik a te szíved, ha itt nőtél fel ebben a hazában, ha magyarnak születél, ha magyar édesanya dajkált a szíve fölött. Akármilyen gazdag lettél is idegenben, ez a föld, a magyar haza földje mégis mindenholnan visszahív, haza szólít, mert a nagy világon e hazán kívül ninesen számodra hely, itt kell élned, itt kell halnod, akár boldog e haza, akár sorsverte is. Sőt, talán akkor még jobban kell szeretnünk édesanyánkat, amikor búsul, amikor szegény, amikor szerencsétlen. Vagy ti elhagynátok édesanyátokat, ha szegény volna, ha nem tudna nektek jó, boldog, megelegedett életet adni, ha csak kis darab kenyeret adhatna, azt is száraztat. Hogy is mondta a költő arról a bizonyos fekete kenyérről? Itthon sokkal jobb ízű énnékem a fekete, mint máshol a fehér kenyér. Bizony, édes gyermekeim, a magyar földön termett kenyér magyar kenyér, amit nem pótolhat a világ legszebb kalácsa sem. Miért? Tudja a jó Isten? Vagy ki tudná megmondani, miért szorul el a szívünk, amikor ezt a gyönyörű éneket halljuk. Szeretnétek hallani az énekét is? Elénekelem nektek.

Elénekelem a Szózatot.

Hogy tetszett az ének, szép volt?

Igy még sokkal szebb, mint ha csak a szövegét halljuk. Ezért, ha majd nagyobbak lesztek, ti is megtanuljátok ezt a szép éneket, amit úgy nevezünk, a magyar nemzet imádsága. Van még egy szép nemzeti imánk, melyik az, ki tudja? Igen, a Himnusz. Ezt már ti is tudjátok énekelni. A Szózat a másik. Ezt is nagy ünnepeinken halljuk.

Mit gondoltok, gyermekek, miért énekelték azok a felszabadult magyarok a magyar honvédek érkezésekor éppen ezt az éneket? Megmondom nektek, azért, mert ha valaki, úgy ők érezték igazán, hogy mi az magyarnak lenni, hűnek maradni ahhoz a magyar hazához, amelytől huszonkét évig távol, idegenben, mások uralma alatt éltek. Milyen nagy idő huszonkét esztendő! Ti még egyharmadát sem értétek meg. Milyen nagy dolog az, ha valaki egy hétre távol van szüleitől, Hányszor gondol haza, hányszor jut eszébe, különösen este, mikor lefekvés előtt eszébe jut az édes otthon, benne jó szüleinek képe, fülebe cseng a jó édesanya szava. Ki tudja elmondani, miért csillog ilyenkor a szemünk, miért olyan nehéz a szívünk? Látjátok gyermekek, ezek a szegény magyarok, akikről szoltam, nem egy hétig, hanem sok-sok évig éltek távol szülőhazájuktól, Magyarországtól. Hogyne sajdult volna fel a szívük, mikor az első Horthy-katonát meglátták. S mi jutott azonnal eszükbe? Ez a

szép, szinte szent ének: Hazádnak rendületlenül légy híve, ó, magyar.

III. Összefoglalás. Most szépen megtanuljuk ezt a költeményt, s ha szépen tudjátok, elszavaljuk.

1941. március 1. hete.

Költeménytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Tóth Kálmán: Kik voltak a honvédek e. költeményének tárgyalása.

Nevelési cél: A magyar katona iránti tisztelet felkeltése.

I. Előkészítés. a) Érdeklődéskeltés. Néhány hónappal ezelőtt nagy örömmépe volt a magyarságnak. Mi volt az? Miért ünnepelt szeptemberben a magyarság? Kik tértek vissza akkor? Kiket ünnepelt a felszabadult, a visszacsatolt magyarság akkor? Gondoljátok el, gyermekek, mit érzett akkor az a huszonkét évi rabságból felszabadult magyarság, amikor megpillantotta a Horthy-katonákat, akik a szabad magyar életet, a fel-támadást, a boldogabb, szabad életet vitték s jelentették számukra? Mit csináltak a bevonuló honvédekkel? Miért virágozták fel őket? Mit énekeltek, amikor a honvédséget köszöntötték? Tudjátok ti az erdélyi indulót? Énekeljék el! (Az Erdélyi induló eléneklése.)

Nagy becsülete volt akkor a magyar honvédnek. Minden legkisebb faluban olyan szeretettel várták, fogadták őket, amilyen csak a magyar vendégszeretettől kitelik. A magyar honvédet ma legendás hír veszi körül. Nemesak azért, mert a néhány évvel ezelőtt felszabadult Felvidék magyar lakta területeire ő vonult be először, nemesak azért, mert Kárpátalját olyan fiatal honvédek foglalták vissza, mint akik valamikor a szabadságharcban örökítették meg örökre a honvéd nevet, hanem azért, mert a magyar honvéd neve fogalom lett a magyarság előtt.

Kérdezzük csak meg a költőt, kik voltak azok a régi magyar honvédek?

b) Célkitűzés.

II. Tárgyalás. a) A költemény bemutatása.

KIK VOLTAK A HONVÉDEK?

— Kik voltak a honvédek, jó apám?

Hogy annyit emlegetik nevüket? —

— Midőn hazánkra törtek hétfelől,
Őket szülé a nemzetbecsület.

Ha megnősz egykor, édes gyermekem,

S szívedben érzesz büszke örömet:

Hogy hazád neve messze ismerős,

Fiam, a honvédeknek köszönöd! —